

Västana

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING

Årg 16

1999

Nr 3

BILD: PLM

Kobergs Slott

Egendomen och slottet är kända sedan medeltiden. Via släkten Leijonhufvud, Pabitzky och Ribbing kom det 1757 i direktören vid Svenska Ostindiska kompaniet Niclas Sahlgrens ägo. Slottet är från början av 1600-talet, med medeltida inslag, senast genomgående restaurerat och tillbyggt på 1890-talet. Sahlgrens sentida ättling friherre Nils Silfverschiöld (d. 1892) har sammanbragt biblioteket, som VSGF besökte i maj 1999. Referat på sidan 6 i detta nummer !

INNEHÅLL NR 3 / 99

MÖTESKALENDERN	3
FÖRENINGENS NAMN	4
SLÄKTFORSKARDAGAR KARLSTAD	5
GF MED I SLÄKTF.FÖRBUNDET	5
INTERNET, VÅRT ATT PRÖVA	5
SLÄKTDATA FÖRENINGSMÖTE	5
<i>Per Liljeström:</i>	
KOBERGS BIBLIOTEK	6
<i>Gunilla Linde Bjur:</i>	
AB HEMTREFNAD	8
FORSKNINGSDATORER	9
<i>Maj Löfgren:</i>	
TORS DAGSGRUPPEN	10
<i>Nyförvärv till biblioteket</i>	
NYFÖRVÄRV TILL BIBLIOTEKET	11
<i>Martin Bratt:</i>	
GRUNDBERG	12
AVGIFTER TILL SVAR	12
<i>Olga Dahl:</i>	
MÄRTEN O. EMERENTIA KRAKOW	13
<i>Elisabeth Ahldin Dahl:</i>	
LANDET RUNT	20
NÄSTA NUMMER AV VÄSTANBLADET UTKOMMER I SLUTET AV OKTOBER. MANUSSTOPP 1 OKT. 1999	

VÄSTANBLADET

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 GÖTEBORG
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. 10-12, torsd. 10-14)
Postgiro 24 23 85 - 3

Ansvarig utgivare: Per Liljeström 0302-13191
Vänskapen 3 E, 443 34 LERUM

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Per Liljeström och Joel Holger
Årsavg. inkl. prenumerationsavg. kr 135.-/år

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Styrelse 1999

Ordf. Lars Olof Lööf, 031 - 40 57 51
S. Vägen 95, 412 63 GÖTEBORG
V.ordf. Tommy Näzell, 031 - 338 08 58
o. bibl. Klarbärsv. 18, 435 43 MÖLNLYCKE
Skr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
Kassör Maj Löfgren, 031 - 779 24 16
Nimbusg. 1, 417 63 GÖTEBORG
Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V.2, 412 74 GÖTEBORG
Övriga Ingegärd Almquist-Persson
031 - 44 18 13, Postgången 1 A,
433 04 PARTILLE
Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Suppl. Jan Kartengren, 031 - 97 01 86,
Saltholmsg. 44, 426 76 V.FRÖLUNDA
Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
Sybil Winell, 031 - 16 05 95,
Föreningsg. 16 E, 411 27 GÖTEBORG

ISSN - 1102 - 4453

Kopierad på miljövänligt papper hos
Mediagruppen KOPIERINGEN AB, Gbg

vi möts

MEDLEM !

**DU TÄNKER VÄL PÅ ATT DET ÄR DU
SOM ÄR FÖRENINGEN, UTAN DIG BLIR DET INGEN VERKSAMHET !**

VSGF:s PROGRAM FÖR HÖSTEN 1999

LÖRDAGEN DEN 25 SEPT. KL. 10.00

☞ GUNNEBO SLOTT i Mölndal

Vi får tillfälle att bese det nyrestaurerade slottet samt parkanläggningen. Halls och Carlbergs anläggning från 1700-talet har vi här möjlighet att ingående stifta bekantskap med, samt de delar som har nyuppförts i enlighet med Carlbergs intentioner.

Visning av slottet kl. 10.00 och trädgårdarna kl. 11.00 Därefter gemensam lunch i den nyuppförda personallängan strax efter kl. 12.

Kostnad för entré/guider samt lunch (varmrätt, smör/bröd, dryck och kaffe) :

190 kr/pers (20 personer) eller 180 kr/pers (25 personer).

Antalet är maximerat till just 25 personer. Denna gång ingen gemensam färd.

Resan dit och hem görs individuellt i egen bil och vi träffas under fritrappan mot trädgården i söder. Lediga platser och samåkning ! se sidan 4.

MÅNDAGEN DEN 18 OKT. KL. 18.30

Föreningskväll med föredrag i lokalen på Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Rolf Ekelund talar om Folkvandringstiden, Europas historia från år 0 till 800-talet.

MÅNDAGEN DEN 15 NOV. KL. 18.30

Ordinarie höstmöte och föreningskväll på Erik Dahlbergsgatan 36 B. Efter förhandlingar föredrag av LarsOlof Lööf: Ämne ej ännu fastställt (förmodligen något om Göteborgs fotohistoria).

ANMÄLAN senast 3 dagar före resp. program och i så god tid som möjligt.

Kaffe serveras, mötesavgift 40.- kr. **GUNNEBO** anmäles dock 1 vecka före.

Ring Stina Börjeson tel. 031 - 25 75 55 eller Karin Holger tel. 031 - 40 85 20.

MYCKET VÄLKOMNA

TAG GÄRNA MED GÄSTER

Entrén till samlingsalen sker genom VSGF:s egen lokal, vilken måste läsas under själva mötet. Kom således i god tid ; vi har öppet 1 timma före varje föreningsmöte. Samlingsalen rymmer 40 pers. Ev. återbud måste anmälas.

Lediga platser i bilen / samåkning till GUNNEBO.

För dem som så önskar hoppas vi samåkning kan ordnas. Antingen genom personliga överenskommelser eller att vid anmälan uppge att man önskar samåka resp. kan ta med extrapassagerare. Lämna telefonnummer för slutligt besked ! Avresa för samåkning (där ej annat överenskommits) från Exercishusets norra sida kl. 9.15. Som passagerare bör man betala 20 kr för resan fram och åter.

Detta bör vi diskutera !

GRS

GöteborgsRegionens Släktforskare

Namnet på vår förening, Västra Sveriges Genealogiska Förening, V S G F, är ett arv från den tid (t.o.m. 1987) då vi var en regionalförening till Genealogiska Föreningen, som har sitt säte i Stockholm. Numera är, som alla vet, V S G F medlemsförening i Sveriges Släktforskarförbund, men även ansluten som medlem till GF.

Under senare år har ofta påtalats att V S G F:s namn är långt. För den oinvidige kan ordet "genealog" vara obekant och lätt förväxlas med geolog, arkeolog, medicinsk term för genforskning e.d. Vi brukar därför lägga till ordet "släktforskare" om vi misstänker förväxling, som t.ex. på dörrskylten. "Västra Sverige" stämmer ej heller helt med de nuvarande stadgarna, som talar om att "verksamhetsområdet är Göteborg med närliggande delar av kringliggande landskap".

På årsmötet i mars 1999 informerade LarsOlof Lööf om att styrelsen diskuterat om vi kanske borde få fram ett nytt lättförståeligt, adekvat och slagkraftigt föreningsnamn. Styrelsen har preliminärt stannat för att **GöteborgsRegionens Släktforskare** kunde vara ett bra namn. Namnet börjar med "Göteborg", vilket är riktigt i registersammanhang. "Region" är ett till ytan ej fixerat område och något tånjbart, och det kan vara bra - allt efter vad man känner för. Skriver man ett stort R i Region blir namnet mer lättläst och förkortningen GRS blir markerad. Jämför "StorStockholms GF" och "Göteborgs-Emigranten". - Ordet "släktforskare" är en vedertagen beteckning och kommer ej att skapa någon förväxling.

Om vi kan behålla vårt vackra ovala föreningsmärke skulle i detta kunna inskrivas bokstäverna G R S. Även andra föreningar har haft samma tankar som här ovan framförs. I våras meddelades att Skövde Genealogiska Förening ändrat namn till Skövde Släktforskarförening !

Vad anser nu alla VSGF:s medlemmar ? Har det gamla namnet sådan hävd att det, trots sina nackdelar, bör bibehållas ? - Skriv ned eller framför på annat sätt Dina åsikter, helst så de kan införas i Västanbladets nästa nummer och diskuteras på höstmötet i november. Då vi bör fatta ett första beslut på en eventuell ändring, som sedan kan fastställas på vårmötet år 2000.

Styrelsen

Släktforskar dagar 18-19 sept i KARLSTAD

Släktforskar dagarna hålles på Arkivcentrum, Hööksatan 2 i Karlstad med utställningar och föredrag.

Tema: Bruk och Smeder.

Lördag 18 september, kl. 9.00-17.00

Invigning med landshövding *Ingemar Eliasson* och *Nerike Wermlands Caroliner* kl. 09.30. Sveriges Släktforskarförbunds Riksstämman kl. 13.00, men också ett antal föreläsningar av *Barbro Mellander*, bitr. landsantikvarie, *Per Clemensson*, l.e arkivarie, och *Håkan Axelsson*, arkivchef.

Föreläsningar hålles i Centralsjukhusets föreläsningssal.

Parallellt med dessa föredrag håller den Nordiska Genealogiska Samarbetskommittén *Nord-Gen* föreläsningar i Rolf Edberg-salen på Arkivcentrum. Föreläser där gör *Leif Mether*, Finland, *Maud Wedin*, Sverige, *Birgit Flemming Larsen*, Danmark och *Tore H Vigerust*, Norge.

Kl. 19.00 stämmomiddag på restaurang Fröken Fräken.

Söndag 19 september, kl. 9.30 - 15.00.

Föreningen för Smedsläktforskning presenteras och föredrag av *Anders Sandin*, f VD i Uddeholm Strip Steel AB, *Christer Jäderholm*, projektledare vid Arkion, *Maj-Britt Nergård*, författare, och *Kjell Åberg*, kommunarkivarie.

Även denna dag blir det parallella föredrag arrangerade av Nord-Gen. Nordiska föreläsningar hålls av *Ted Rosvall*, *Thord Bylund*, *Roland Olsson*, *Ulf Berggren* och Föreningen DIS.

Detaljerat program i Karlstad finns på: www.genealogi.se/varmland samt på VSGF:s anslagstavla.

G F med i Släktforskarförbundet

Genealogiska Föreningen (GF) har gått in som medlem i Sveriges Släktforskarförbundet. Det betyder att släktforskarrollen får större slagkraft eftersom GF är en av de största, och den äldsta, av landets släktforskarföreningar. GF ger bl.a. ut Släkt och Hävd och driver Släktforskararnas Arkiv med stora samlingar på Sabbatsbergsområdet i Stockholm.

GF var med i förbundet när det bildades, men har sedan stått utanför tills i år. Vid årets släktforskar dagar i Karlstad 18-19 september kommer GF alltså att vara med som medlemsorganisation för första gången. Man kommer då bl.a. att demonstrera sökning i de databaser som finns i Släktforskararnas Arkiv.

Om Du har med Dig den här notisen till GF:s monter i Karlstad bjuder GF på en vikbar antavla !

Föreningen SLÄKTDATA

har års- och föreningsmöte med föredrag lördagen den 16 okt. kl. 11.00 i IOGT-NTO:s Nordengården, Stockholmsgatan 16 i Göteborg.

Internet - värt att prova

Göteborgs historia, platser och människor, Göteborgs Stads museum:

www.alltidgot.com

Stockholms historia, från medeltid till rekord-åren, Kulturhuvudstadsåret och Svenska Dagbladet:

www.holmiensis.net/index_s.html

Family Search, Mormonkyrkan.

Se SLÄKTHISTORISKT FORUM nr 3 / 99:

www.familysearch.org

Sveriges släktforskarförteckning, DIS och Sv. Släktforskarförbundet:

www.abc.se/~m2976/ssff/

Kobergs Bibliotek

Sista lördagen i maj hade Västra Sveriges Genealogiska Förening en bussutflykt till Kobergs Slott, Innovatum i Trollhättan och Glasbruksmuseet i Surte.

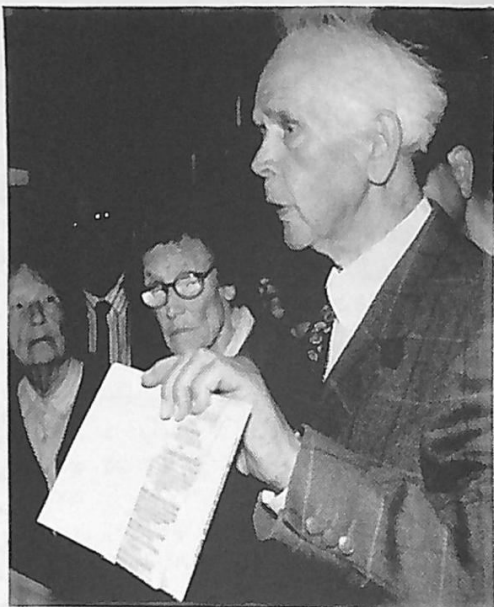
Huvudmålet var att besöka det berömda biblioteket på Kobergs Slott. Besöket ägde rum två dagar innan baron Niclas Silfverschiölds 65-årsdag, så därför fick vi inte bese den ostindiska porslinsamlingen, vilken ursprungligen också skulle ingått i besöket.

Under resan till Koberg berättade f. landsarkivarien Bengt Sjögren om det Silfverschiöldska Arkivet, som numera förvaras och förtecknats av Landsarkivet i Göteborg. Få handlingar från Niklas Sahlgren finns bevarade liksom från firman Sahlgren-Ahlströmer. För att forska i arkivet måste man uppge en nöjaktig förklaring, som skall godkännas av fideikommissarien (baronen). Koberg nämnes i arkivhandlingarna redan på 1400-talet.

På Koberg togs vi emot av f. biblioteksrådet Nils Sandberg och kyrkoherde Johnny Hagberg, ordförande i Föreningen Västgötalitteratur.

- Biblioteket, som ni idag skall besöka, inleder Nils Sandberg sin information, har samlats av en enda man, som dessutom dog väldigt ung. Det är märkligt att en man som endast blev 27 år hann med så mycket. Han som lyckades med detta var Gustaf Otto Nils Silfverschiöld, farfars bror till nuvarande fideikommissarien.

- År 1951 dog Otto Silfverschiöld och endast några år senare dog hans son Carl-

NILS SANDBERG

BILD: PER LILJESTRÖM

Otto, fortsatte Nils sandberg sin framställning. Detta medförde att Ottos sonson Niclas Silfverschiöld skulle betala både sin fars och sina egna arvskatter. Detta blev en stor påfrestning och därför ingicks en överenskommelse mellan staten och fideikommissarien att Biblioteket samt den Ostindiska porslinsamlingen skulle bilda separata fideikommiss, så att samlingarna inte skingras. Dessutom bestämdes att hela biblioteket skulle förtecknas och katalogiseras.

- Av den anledningen kom jag hit, berättar Nils Sandberg, och jag blev kvar i många år. Det finns en handskreven katalog över alla (?) böckerna, och den omfattar ca 175 volymer i A5-format och fyra till fem centimeter tjocka. Den borde föras in på datamedium, men det måste vara ett evighetsarbete.

- Den äldsta skriften som vi har är Heimskringlan eller Snorre Sturlassons Nordländska Konungasagor, fortsätter Nils Sand-

berg. Vårt exemplar är tryckt 1647.

- Här finns också Sveriges längsta kopparstick, berättar Nils S. Det är 4,8 meter långt, och det finns f.ö. i två exemplar. Från 1670 härstammar ett s.k. kankeltryck. Per Brahe d.y. hade på Visingsö ett eget tryckeri, där den tyske boktryckaren Kankel var verksam. F.ö. har vi ännu fler kankeltryck, men de kommer från Stockholm.

- Den berömda Skarabibeln lyckades Nils Silfverschiöld aldrig få tag på, men väl ett 50-tal andra. Gustav Vasas bibel (50-80 ex. finns troligen bevarade) är den första helbibeln. Den kan värderas till ca 100.000 kronor idag. G.V. hade god hjälp av Laurentius och Olaus Petri 'att samla folket kring sin bibel'.

- Karl XII:s bibel är den mest kända. Karl XII tvingade alla (?) kyrkor i landet att skaffa en bibel, fortsätter Nils S. Vi har också ett stort antal s.k. Birgittautgåvor. Vidare vill jag berätta att så gott som nästan allt tryck är på latin eller tyska. Endast några få biblar är på svenska.

- Olaus Petri var en flitig skribent. Vi har flera 1500-talsband med folkupplysning, berättar Nils Sandberg. Bl.a. om bruk av svordomar och alkohol.

- En nästan komplett samling av i Sverige brukade psalmböcker finns här i biblioteket informerar Nils S. Alla dessa band är i skinn och måste renoveras med stor försiktighet. Tjurfotsolja med eter måste användas, men

se upp så inte något kommer på guldnet. Då bleknar detta.

- Vi har ju alla våra egenheter och Nils Silfverschiöld gjorde små kommentarer i en del av böckerna. Mest var det priser men det kunde också vara uppgifter om var han fått tag på den eller vem som varit ägaren. Om Strindberg finns det en anteckning om 'ett tämligen misslyckat geni'.

- Alla gamla svenska landskapslagar finns här, säger Nils S. inte utan en viss stolthet i rösten. Vi har också adelsbrevet för Silfverschiöldarna. Det är undertecknat av Gustav III. Bland de profana böckerna är kanske Kajsa Vargs 'Kokbok för unga fruntimmer' den mest kända.

Flera av de här beskrivna böckerna hade våra ciceroner plockat fram som åskådningmaterial. Nils Sandberg berättar också att Koberg haft sitt huskors. Hon hette Tekla och styrde med det mesta. T.o.m. gamle baronen Otto var 'rädd' för henne.

Under den nästan två timmar långa visningen assisterades Nils Sandberg på ett mycket förtjänstfullt sätt av sin hustru och Johnny Hagberg från Föreningen Västgöta-litteratur. Tyvärr var det den sista visningen av biblioteket inom överskådlig tid enligt Nils Sandberg. Med detta som bakgrund känner vi som deltog i besöket oerhörd glädje över att ha sett biblioteket.

PLm

V S G F :s bibliotek

har en blå bibliotekspärm med diverse handlingar. Här finns nu på pappersutskrift register till

Minnesord över avlidna medlemmar, skrivna och framförda av Johan von Sydow åren 1965-89. (Totalt 69 st, vilka nu finns arkiverade i Landsarkivet som bilagor till mötesprotokollen). Minnesord i Västanbladet 1984-99 (9 st) är även registrerade.

Bokanmälningar i Västanbladet från åren 1984-98.

AB Hemtrefnad

Det mjukt rundade tegelhörnet med entré, balkonger och neddraget tak flankeras av sidställda höga gavelfasader som ger hörn-

BILD: JOEL HOLGER

Vidstående artikel är hämtad från boken "Fasader i Göteborg" av Gunilla Linde Bjur, utgiven 1996. Byggnaden som beskrivs ligger vid hörnet av Erik Dahlbergsgatan / Föreningsgatan i Göteborg och i denna byggnads nedre bottenvåning har VSGF sin föreningslokal. Byggnaden uppfördes åren 1911-1913 och arkitekter var Hans och Björner Hedlund.

volymen stadga. Bostadshuset i Vasastadens mest kuperade terräng tronar tryggt i korsningen mellan Erik Dahlbergsgatan och Föreningsgatan. Hemtrefnad och trygghet var också det som arkitekterna hade fått i uppdrag att gestalta. Julia von Bahr och en grupp självförsörjande kvinnor i Göteborg var initiativtagare och beställare av huset. Julia von Bahr hade tidigare deltagit i förverkligandet av ett liknande bostadshus för ensamstående kvinnor i Stockholm. Fröken von Bahr kom själv att bo i Hemtrefnad och vara dess föreståndare i mer än tjugofem år. Arkitekterna hon anlätade

var lyhörda för hennes önskemål. Hennes syster Anna var gift med Hans Hedlunds äldre bror Henrik och i det hedlundska hemmet Tallbacken i Lerum fick diskussionerna fart och byggnaden gestalt.

Bostadshuset inrättades med alla moderna bekvämligheter och arkitekterna tog ny byggnadsteknik till hjälp. Varje lägenhet, som huvudsakligen bestod av ett rum med

tambur och kök, försågs med ledningar för vatten, avlopp, gas, ljus och värme. Kvinnorna kunde bekvämt åka hiss mellan de fem våningsplanen. Bottenvåningen hyste portvakt och butiker och i källaren fanns en badinrättning. Högst upp inrättades en ljus matsal och ett sällskapsrum. De drygt femtio lägenheterna hade mycket moderna, men ytterst små kök. Avsikten var att man inte skulle behöva laga sin ensamma middag, utan istället kunna sätta sig vid dukat bord i gemenskap med husets andra kvinnor. En gästmatsal möjliggjorde även privata bjudningar. Restaurangens föreståndarinna och personal tillhörde hyresgästerna. De ombesörjde även städning och tvätt, om man så önskade. Julia von Bahr var verkställande direktör i Aktiebolaget Göteborgs Hemtrefnad och var ordförande i dess styrelse och vicevärd i huset. Hon såg till att butikerna fungerade så att hyresgästerna bekvämt kunde handla livsmedel, kläder och sybehör och hon ansvarade för att restaurangen bar sig ekonomiskt. Eftersom reglerna föreskrev att kvinnorna helst skulle vara bildade och det följaktligen bodde många lärarinnor i huset, planerades rum för "lektionsgifning". Bostadsformen blev mycket eftertraktad och en ständig kö av kontorister och lärarinnor med låga löner väntade på att få tillgång till en lägenhet i Hemtrefnad. Det var ont om billiga smålägenheter i Göteborg och trista inackorderingsrum var vad som mestadels erbjöds dessa yrkeskvinnor.

Samma år som bygget startade utnämndes Hans Hedlund till professor i arkitektur vid Chalmers. Den unge Björner Hedlund, som 1907 hade blivit faderns kompanjon, fick ta stort ansvar för projektets genomförande. Han hade tillägnat sig god rutin i arkitektarbetet genom det väldiga telegrafverksbygget (vid Hvitfeldts-

platsen), som slutfördes vid samma tid. Båda dessa massiva hörnbyggnader tillhör nationalromantikens och jugendtidens epok. Televerkets distinkta hörn, höga trappa och stadiga entrékolonn ger ett monumentalt, öppet och officiellt intryck medan Hemtrefnads mjukt svängda entréhörn och småskaliga tegelportik i gatuplanet känns blygsamt slutet och privat. Arkitekterna lyckades göra kvinnoborgen mäktig och vördnadsbjudande utan att ge avkall på hemtrefnads omsorg och mänsklig skala.

På 1970-talet tog en ny lågavlönad kategori huset i besittning och studenter och äldre fröknar möttes i korridorerna. Göteborgs Kristliga Studentförening lät 1988 arkitekten och hedlundforskaren Håkan Lindqvist omvandla husets inre till ett modernt studenthem.

Forskningsdatorer i VSGF:s bibliotek.

Genom Per Liljeströms förmedling och insats har vi i VSGF under våren erhållit en dator (PC 486) som gåva av bl.a. några medlemmar i föreningen SLÄKTDATA, nämligen utöver Per, Åke Albin, Stig Ekbladh och Thomas Hjortsjö. Datorn finns nu i vårt bibliotek och är avsedd för läsning av det forskningsunderlag, som i stigande utsträckning publiceras på cd-rom-skivor. På dessa kan man ju söka uppgifter på det fantastiska sätt som endast datorn kan förmedla.

Forts. nästa sida

Av Släktdata har vi också på datorn fått installerat deras Kyrkoboksregister (födda, vigde, döda i huvudsakligen Västsverige). I detta register, som stadigt utökas genom deras medlemmars och andras insatser, kan man gå in och leta efter sina event. rötter. Vilka socknar som är registrerade kommer att finnas på en utskriven lista.

VSGF tackar varmt donatorerna för den storslagna gåvan. Släktdatas medlemmar inbjudes till vår lokal för att bese våra forskningsmöjligheter och naturligtvis även till föreningsmötena (av lokalskäl begränsat antal deltagare).

Till den nyinstallerade datorn har vi (till att börja med) följande cd-skivor:

1. Sv. Emigrantinstitutets, Emigrantregistrets i Karlstad samt GöteborgsEmigrantens databas över emigranter mm (gåva).
2. Sveriges dödbok 1968-1996 (inköp).
3. Svenskt Biografiskt Lexikon, band 1-29 (inköp).
4. Diskett över GF:s personregister (gåva).

VSGF har även "kommit över" datorer, som utrangerats av ett västsvenskt företag. Dessa skall nu installeras, så att VSGF:s medlemsregister kan flyttas över samt att datorerna kan användas för de artikel- och bokregister vi anser behövs i biblioteket. Till dessa datorer har Per Clemensson ställt en cd-läsare till VSGF:s förfogande.

Styrelsen

Torsdagsgruppen

Jag vill med dessa rader fästa medlemmarnas blick på några damer, som på torsdagarna gör ett omfattande arbete för Göteborgs Landsarkiv.

Sedan den 23 januari 1981 - först på Postgatan och nu på Erik Dahlbergsgatan - sitter dessa medlemmar och klipper och klistrar en urklippssamling. Det började med diverse dödsannonser och fortsatte sedan med nekrologer och dödsannonser, som Karl Gustaf Lyckou samlat under åren 1910-1949. Denna samling finns i V.S.G.F.:s bibliotek.

Därefter började det arbete, som fortfarande pågår. Det är en urklippssamling, som tullöverinspektören Erland Långström donerade till Göteborgs Landsarkiv jämte en summa pengar. V.S.G.F. åtog sig då att ordna urklippen och att klistra upp dem på A4-papper.

Under åren som gått har flera deltagit i arbetet, men idag är det Marianne Sasse (88 år), som har hand om urklippen och fördelar arbetet mellan de övriga. De är Kerstin Wall (89), Britta Norlander (83), Svea Kågerud, Stina Börjeson (79) samt Sonja Rindby (73), som delar sin tid mellan klistring och registrering av böcker till biblioteket. Alla har dessutom forskat själva och deltagit i resor och föredrag som föreningen ordnat.

Detta är avsett att vara en liten hyllning till dem som helt ideellt utfört och utför ett arbete, som dessutom tycks sakna slut. Landsarkivet har fler öppnade kartonger i sitt arkiv.

Maj Löfgren

Biblioteket har tillförts följande bokgåvor och nyförvärv

- Folkliv och folkminne II, Ås, Vedens och Gäsene hdr i Västergötland av Klas Olofsson. Göteborg 1931.
Hedefors genom tiderna. ABF-studiecirkel. Lerum 1983.
Torslanda och Björlanda kyrkogårdar. Rapport nr 10. Göteborg 1998
Torgny Segerstedt 1876-1945 av Estrid Ancker. Stockholm 1962.
Torgny Segerstedt, minnestal av J. Viktor Johansson. Stockholm 1946.
Torgny Segerstedt av Ingrid Segerstedt Wiberg. Stockholm 1955.
Svenska Kyrkans prästerskap. Lund 1925, 1930, 1934, 1935, 1943, 1947, 1960, 1962, 1977
Göteborgs Nation vid Uppsala Universitet 1915-1922
Chalmerska Institutet 1913-14
Chalmers Tekn. Institut. Katalog 1936-37
Chalmers Tekn. Högskola. Katalog 1940-41, 1956-57
Chalmerska Ingenjörsföreningen. Katalog 1947
Peter Wieselgren, minnesskrift av Justus Elgeskog. Stockholm 1950.
Wezäta, Wald. Zachrissons Boktryckeri AB 1886-1936. Göteborg 1936.
Handeln och Industrins män. Biografier med foton. Norrtälje 1939
Sällskapet Gnistan. Matrikel 1938 och 1941.
Sällskapet Gnistan. Porträttmatrikel 1936 samt 1946.
Svenska Släktkalendern 1980.
Tre sekler i Lane Ryr, Väne Ryr och Vassända Naglum, min pappas anor av Vera Bernström, med antavlor. Göteborg 1999.
Släkten Ekman, anteckningar av Ernst Ekman. Karlstad 1907.
Holmen-öden under fyra sekler av Björn Helmfrid. Norrköping 1954.
Röster från Gamlestaden av Gösta Carlsson. Surte 1981.
Upplysningens spegel, Götheborgs Allehanda om Frankrike och världen 1774 - 1789 av Magnus Nyman. Stockholm 1994.
Göteborgs fotografer, ateljéer och yrkesmän 1840-1910 av LarsOlof Lööf. Göteborg 1999.
Sveriges Bebyggelse I, 1947, Björketorps, Fritsla, Hajoms, Hyssna, Kinnarumma, Seglora, Skephults och Sätilla socknar.
Ordning, redbarhet och snabb expedition. Svenska Bokhandlareföreningen 1893 - 1993.
Vi roddare. Minnesverk 1948.
Släktforskarnas Årsbok 1999. Sveriges Släktforskarförbund.

Styrelsen tackar varmt alla som genom sina gåvor berikat vårt bibliotek !

Grundberg

Från Massachusetts i USA kom ett brev i våras från en svensk-amerikanska, Miss Paula Grundberg, som förfrågade sig om en av sina förfäder, kyrkoherden Peter Reinhold Grundberg, född i Bohuslän.

Normalt brukar vår förening inte åtaga sig släktforskning från utomstående, men det kan ju få förekomma undantag. Ett sådant gjordes nu, eftersom Miss Grundberg själv kunde lämna en del uppgifter, som var lätta att komplettera. Jag åtog mig därför uppgiften och med benäget bistånd av vår hedersledamot, arkivarien Bengt O.T. Sjögren fick jag fram en del uppgifter. Miss Paula Grundberg, vars adress är : P.O. Box 12, Harwich, MA 02645, USA,

har tackat oss och sänt 11 sammanställningar om släkterna GRUNDBERG, BRINCK, RHODIN, MJÖBERG och GEELMUYDEN m.fl. som hon gjort. Dessa sammanställningar avviker från vad vi är vana vid, men så gott som alla namnen är försedda med uppgifter om födelse, död och ibland födelseort. Vi har lagt in uppgifterna i föreningens arkiv på Erik Dahlbergsgatan 36B, där intresserade medlemmar kan studera dem under uppslagsordet GRUNDBERG.

Miss Grundberg har besökt Sverige för några år sedan och förstår något svenska men korresponderar naturligtvis på engelska språket. *Martin Bratt*

Avgifter för lån av mikrokort från SVAR i Ramsele via de kommunala biblioteken.

Styrsö	0:-
Tuve	15:-
V Frölunda	15:-

Som bekant bestämmer varje stadsdel resp. kommun hur stor eller liten den event. subventionen skall vara, som släktforskare erhåller vid sina mikrokortsbeställningar.

Matts Billgren utreder de olika avgifterna över hela landet. Följande utdrag gäller för västra Sverige. Avgiften avser kronor per volym (i allmänhet 1 - 6 kort).

Göteborgs stad

Askim	15:- kr
Backa	10:-
Biskopsgården	15:-
Gamlestaden	15:-
Götaplatsen	20:-
Hisingen	20:-
Hjällbo	10:-
Munkeback	20:-

Andra kommuner i västra Sverige

Härryda	15:- kr
Kungälv	10:-
Mölnadal	10:-
Partille	10:-
Stenungssund	20:-
Öckerö	8:-
Kungsbacka	10:-
Ale	15:-
Lerum	15:-
Tjörn	5:-
Orust	16:-

Det går ju även utmärkt att själv göra privatlån av mikrokorten direkt från SVAR.

Avgiften är då 20:- kr per volym, dock minst 50:- kr per beställning.

Mårten och Emerentia Krakows släktkrets

av Olga Dahl

Artikeln från Västanbladet nr 2-1999 avslutas här. Läsaren rekommenderas att även studera släkttavlan på sid. 19 i det föregående numret.

Catharina Krakow och Johan Casparssons ättlingar

Hörnhuset vid Västra Hamnen uthyrde Jurgen von Lengerken 1642-1644 till en major Anders Dönn. Den gården kan tidigare ha tillhört den Krakowska familjen, ty dit flyttade 1644 Mårten Krakows andra dotter *Catharina Krakau* med sin man tolagskrivaren, senare stadskassören, *Johan Casparsson* (var död 1659). Deras många barn kallade sig *Poppelman*.

Namnet Emerentia är så ofta förekommande i den Poppelmanska släkten, att man har svårt att tro på en uppgift hämtad från en bouppteckning 13 dec 1814 efter rådmanskan Margareta Johanna Klint, född Poppelman (W. Berg, ser II, vol 9-10, sid 77), att Catharina inte var dotter till Emerentia Pauli utan till Mårten Krakows hustru Cecilia Schléelen, syster till en amiral under Carl IX med detta namn. Alf Åberg nämner blott Emerentia Pauli som Mårten Krakows hustru i sin artikel i Sv. Biogr. Lexikon. Den blivande burggreven Gerhard Leijoncrantz använde, som vi såg ovan, sin styvfaders namn i stället för sin faders. Styvföräldrar, som inträdde tidigt i barnens liv, kunde betyda väl så mycket som de biologiska föräldrarna. Detsamma gällde väl också Emerentia Krakow som styvmor till Catharina -för Catharina kändes Emerentia som mor, inte som styvmor. Johan Caspars-

son omtalas redan 1624. Han började 1638 föra de första på svenska skrivna under-rättsprotokoll, (med undantag för svenska U.rätts protokoll en kort period 16 april -11 juni 1634). 1645 hade han avancerat till stadsbokhållare, men sändes efter freden i Brömsebro till Varberg som den förste svenske tullmannen. När han återvände till Göteborg 1649 begärde och erhöll han bryggerirättigheter. Johans bryggpanna rymde 8 tunnor malt för vilka han regelbundet erlade accis till accismästaren i det gamla rådhuset vid Stora Torget. 1659 hade bryggeriet i 5.41 övertagits av Johan Casparssons änka Catharina Krakow (kallad "Trina Johan Caspars"). Ordningen nedan på deras barn återges oberoende av åldern:

- 1) *Johan Poppelman* (nummer ett) blev tullförvaltare i Malmö.
- 2) "Kronans Sekreterare" *Mårten Poppelman*, bosatt på 5.41 1675-1679, änkan *Anna Hansdotter* 1681. Mårten Poppelman var först kronofogde i Skåne och blev senare landssekreterare i Elfsborgs län. 1675 övertog han föräldrarnas gamla bryggeri. Den 18 nov 1679 uppträdde notarie Arel på landssekreterare Poppelmans vägnar angående hus och gård, som denne hade tillhandlat sig av sina syskon och medarvingar för 1 800 rdr med bryggghus och bryggredskap och allt tillbehör (uppbud 24 nov). Den 6 mars 1682 pantsatte hustru Anna sal. Mårten Poppelman till sin sal. mans broder tullförvaltaren i Malmö Johan

Poppelman för skuld 600 daler smt den gård hon nu bobodde belägen vid Västra Hamnen. Hon skulle på egen bekostnad hålla gården med nödvändiga reparationer. Det framgår långt senare av Göteborgs magistrats registratur 31 mars 1696 och efterföljande dagar (sid 62 och sid 65), att framlidne sekr. i Elfsborgs län Mårten Poppelman häftade i balance för sin i Skåne för många år sedan förvaltade kronofogdetjänst. Magistraten anförde då, att hans änka Anna Hansdotter efter Mårten Poppelmans död för 14 eller 15 år sedan gifte om sig med den tyskfödde gymnasieelektorn Mag. Samuel Hunoldus, hon avled före denne. Sal. Poppelmans egendom "förslundrades och föröddes" under hennes änkestånd och under det senare giftet. Vid bouppteckningen 17 febr 1688 (1688:105) efter mag. Samuel Hunoldus och Anna Hansdotter var som arvingar närvarande *Henrik Eilking, Caspar Poppelman* samt änkorna efter *Anders Gunnarsson* och *Söfring Nilsson*. I bouppteckningen omtalas sal. matronan Emerentia Poppelmans arvingar.

I dec 1687 hade rådman Henrik Eilking, Casper Poppelman och Johan Poppelman i Malmö krävt proviantmästare Johan Gullberg på hushyra för Hunoldus hus. Inget formellt hyreskontrakt var upprättat. 30 rdr var årlig hyra till nästa fardag påsk 1688 med avdrag för 106 daler för utförd reparation.

3) *Johannes Caspari Poppelman*, f. i Varberg 6 okt 1649, död 1725. Blev biskop i Göteborg 1711. G.m. *Rebecka Walleria*, f. 1667, död 1737, dotter till biskop Daniel Wallerius och Margareta Schomera.

4) *Sebastian Poppelman*, f. i Varberg, blev stadsfysikus i Gävle (död 19 apr 1709).

5) *Margareta Poppelman*, g.m. handelsmannen *Söfring Nilsson* (g. 1) med handelsm. Erik Henrikssons änka Karin). Han var Göteborgs riksdagsrepresentant 1658 och 1664. Ålderman i det 1665 instiftade köpmansgillet. Var död 12 nov 1672 enl ränte- och byggningskollegiet. Måg bl.a. Anders Bark i Vänersborg, vars änka Christina gifte om sig med Torkel Esbjörnsson m. fl.

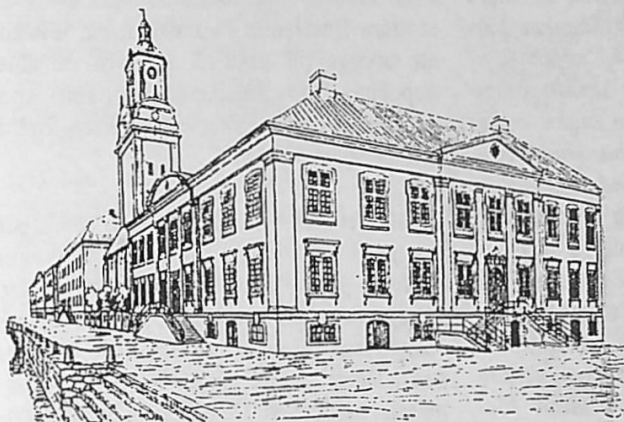
6) *Caspar Poppelman*, omtalas död 5 dec 1692, begr 4 jan 1693. Handelsman bosatt på östra hörnet av Östra och Norra Hamngatorna (5.62) G.m. *Margareta Wetterhamn* (begr 29 aug 1690), tidigare g.m. Samuel Isaksson, styvbarn Britta Catharina och Margareta Samuelsdottrar, egna barn *Johan, Samuel, Henrik, Catharina* och *Anna Maria*.

7) *Anna Poppelman*, g.m. rådman *Henrik Eilking nr 2*. "Anna Eilkings" uppträder flera gånger, första gången 3 sept 1657 som fadder i Kristine förs. Henrik Eilking uppräknas 1688 bland Mårten Poppelmans änkas arvingar. Den 9 juli 1672 yttrade sig Caspar Poppelman på sin svåger Henrik Eilkings vägnar. Svågerbegreppet var tänjbart på 1600-talet. Man kunde kallas svåger till sin hustrus bror men också till sin hustrus ingifta morbror. Därför kunde Emerentia Poppelmans måg *Anders Jacobsson Dahl* (se nedan!) också kallas Henrik Eilkings svåger. Henrik Eilkings hustru begravdes enligt Gustavi räkenskaper 3 maj 1695. Han själv avled 1702.

8) *Maria Poppelman*, död 1659, den 31 okt 1658 g.m. *Nicolaus Westerman* (gift: 1) 19 okt 1656 rådmansdottern *Judit Dreijer*, död 1657, 2) *Elisabeth Wiebers*, änka efter rådskamrer *Peter Schening* i *Pommern*).

han "ett zirligit huus" 23 1/4 alnar brett till gatan och 11 1/4 alnar in åt gården, som var försett med källare och var två våningar högt. Bidraget uppgick till 900 daler smt.

Anders Gunnarsson, som enligt egen uppgift hade varit anställd i *Stora Sjtöullen* över 30 år, varav 20 i *Göteborg*, utnämndes 1675 av regeringen till borgmästare i *Borås*. Han avled emellertid redan 1676. I pension erhöll hans änka *Emerentia Poppelman* i ett för allt endast 100 daler smt.

GÖTEBORGS RÅDHUS PÅ 1700-TALET. (REKONSTRUERAD BILD)
UR FREDBERG "DET GAMLA GÖTEBORG"

9) *Emerentia Poppelman*, gift med tullkontrollör *Anders Gunnarsson Stillman* (bosatt 5.39). Åren 1669-1670 befann sig kontrollör *Anders Gunnarsson* i konflikt med magistraten angående nederlagshandeln. *Kommerskollegium* hade i en skrivelse 6 april 1660 påmint om att ett nederlagshus måtte snarast byggas och färdigställas. Det kan vara en i rote 2 bosatt *Anders Gunnarsson* bryggare, som enligt *Dymling* står antecknad i accislängden och gillesprotokollen för 1672, och ej *Anders Gunnarsson Stillman*. Kontrollör *Anders Gunnarsson* hörde till dem, som efter de stora bränderna erhöll byggnadshjälp för att bygga stenhus. Enligt *Falkenberg* byggde

I tomtöreslängden 1696 tillskrives gården 5.41 *Anders Gunnarsson/Stillmans* änka. Huset köptes av rådmann *Henrik Eilking*, vars arvingar handelsmannen *Johan Eilking* och dess hustru (syster?) *Ingeborg Eilking* för 715 daler smt sålde gården till handelsmannen och brännvinsbrännaren *Olof Norberg*, gift med *Anders Gunnarssons* måg *Anders Jacobsson Dahls* (se nedan!) dotter *Caisa Maria Dahl* (uppbud 22 apr 1707).

Anders Gunnarsson Stillman och Emerentia Poppelmans barn

1) Dottern *Emerentia Stillman* var gift med köpmannen *Anders Jacobsson Dahl* från *Norra Trätteland* i *Tanum* (tomt 5.39) 1675-1677, som i hans första ä. m. dottern till nämndemannen *Anders Larsson* i *Vidingen* hade bl.a. sonen *Johannes An-*

dersson i Fjällbacka, (Sv. Släktkal. 1915-16, sid 167). Vid Kristinehamns rådhusrätt omtalas den 25 juni 1666 Wälb. Herr Hans Makeliers och Herr Henrik Eilkings fullm. och tjänare Anders Jacobssons Dahl. Även vid Karlstads RR 19 okt 1667 omtalas Anders Jacobsson som S-r Henrik Eilkings tjänare.

Anders Jacobsson uppräknades 29 mars 1672 (Gbg mag EIIa:4) av fiskalen Nils Jacobsson bland "*en stor del unga köpmansdrängar, någre här i staden barnfödde och störste delen från andre orter, hwilka hafwa sina Patroner här sammastädes haft och nu sin egen handel företagit*" men som ej hade i vederbörlig ordning sökt burskap. Mons. Johannes Tolerus kom vid Karlstads RR i juli 1675 som fullm. för Anders Jacobsson Dahl och Peder Olufsson i Göteborg och klagade över att de under våren hade mist något stångjärn genom vågmästaren Wäll-t Eric Olufssons förskrivning på 20 stänger och Wäll-t Eric Bergii skeppares otrohet. Den 28 april 1676 förordnades Anders Jacobsson att tillsammans med Lars Hansson och Jöns Andersson i Högen representera borgerskapet i underrätten.

Magistraten beviljade sal. borgmästare Anders Gunnarssons änka Emerentia Poppelmans anhållan om förskoning från kontribution 14 juli 1679, eftersom hon icke brukade någon näring och att dessutom mågen Anders Jacobsson bodde i hennes gård och betalade skatt. Den 18 mars 1680 visade Cornelius Blesen i rätten en protesterad växel på 370 rdr utgiven av Anders Jacobsson Dahl 8 jan samma år att betala inom två månader. Anders Jacobsson hade genom ombud meddelat att sjukdom hindrat honom att betala växeln och att närvara. En vecka senare var Anders Jacobsson död.

Den 25 juni 1680 begärde Cornelius Blesen att på offentlig auktion få försälja de kramvaror som exekverats till avbetalning hos Anders Jacobssons änka. Henrik Eilking ansåg att hans svägerska, Anders Jacobssons änka, skulle nödgas göra cessionem bonarum. Då skulle Blesen såväl som övriga kreditorer få sin betalning.

Efter Anders Jacobssons död ansökte svärmodern Emerentia Poppelman om tillstånd att brygga till salu till sig och de sinas uppehälle. Hon uppmanades att söka kontakt med bryggaregillet och övertog föräldrarnas bryggeri 1682.

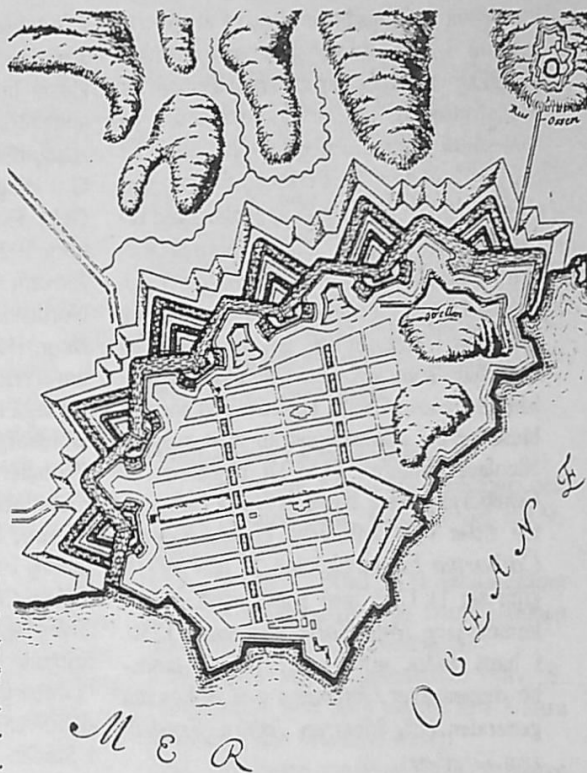
2) *Maria Stillman*: Den 18 aug 1693 (och tidigare i juni) vände sig hustru Emerentia Stillman på sin syster Maria Stillmans vägnar i ett äktenskapsmål mot löjtnant Henrik Jörgensson (hustru Elsebe Westermansson). Deras gamla moder Emerentia Poppelman omtalades. De borde ha betalat revisionspengar uppgående till 200 daler, men de ägde ej så mycket, utan Ievde nu för tiden i mycket ringa villkor. De uppgav, att de två guldsmedsbröderna Johan Larsson och Anders Larsson (Höberg) sju-åtta år tidigare hade tillverkat en guldring med Henrik Jörgenssons och Maria Stillmans namn. Maria Stillman kallas hustru 25 apr 1698, när hon fick stolrum i Gustavi (kallas madame Maria Stillman, när det avstods 11 febr 1719). Okänt med vem hon var gift.

3) *Christina Stillman*, gift genom hemmavigsel enl Gustavi räkenskaper 15 juni 1692 med Henrik Eilkings köpgevärd den blivande storköpmannen och föreståndaren för Gustavi kyrka *Oluf Persson Ekmarck* (burskap 1689). Det finns ingenting i Uddevalla domböcker som antyder att Oluf Pers-

son Ekmarck var (som rådmann Torsten Gädde hävdad) liksom Nils Persson (Sahlgren) son till vice borgmästaren där, Per Nilsson. En hypotes är att Olof Persson Ekmarck var son till Anders Jacobsson Dahls ovan nämnda kompanjon Per Olufsson också bodde i Anders Gunnarsson Stillmans änkas gård 5.39. Man får hans levnadsdata i koncis form i Vänersborgs dödbok 1693: *Per Olufsson, född i Brätte och gift i Vänersborg, bodde i Göteborg och förde en redelig handel, af dhe uthländske mycket afhållen och i stor Credit; efter hustruns död öfvergaf Göteborg och här sig någre åhr uppehölt ährligen och mycket Gudfruchteligen, blef strax efter det andra giftermålet döder dhen —Julii och ligger i sin graf wid västre dörren och södre sijdan uthi wrån under orgelwercket begrafwen*".

Hans första hustru Karin Andersdotter var enl Vänersborgs dödbok 1690 dotter till rådmannen sal Anders Bengtsson, hans andra hustru var (sedan 13 apr 1693) Håfrid Andersdotter Wallman, som i dec 1696 gifte om sig med Michel Andersson Wallman. (Bertel Hallberg: Vänersborgs Kyrkas Död-och Begravningsbok 1690-1700. Hans privatarkiv 204 i GLA ger ingen upplysning om Per Olofssons arvingar).

Oluf Persson (Ekmarck) omtalas 1697-1728, änkan 1729-1737 i gården 4.19

FRANSK PLAN ÖVER GÖTEBORG MED MED ÅRTALET 1693.
(NORR ÄR NEDÅT PÅ KARTAN) BILD: GLA

vid Östra Lilla Hamnen inköpt av rådmann Henrik Eilking. Olof Perssons syster Cecilia torde vara identisk med lanträtaren Wilhelm Kruses hustru Cecilia Persdotter. Den 6 mars 1721 (Ella:33, Exh. 22.4. 1721) begärde Oluf P. Ekmarck att bli befriad från kyrkoföreståndareämbetet för Gustavi. Han begravdes 16 mars 1729 i domkyrkoförs. Herr Oluf Perssons och Christina Stillmans dotter *Catharina Olufsdotter (Ekmarck)*, fick sitt första stolrum i domkyrkan 23 juli 1711 efter Söfving Nilssons och Margareta Poppelmans dotter sal.

Emerentia Söfringsdotter. Rätten att överta stolrum i domkyrkan gick genom nära släktskap. Men det var ett statustecken för handelsmännens döttrar att få stolrum på Nya södra läktaren i domkyrkan varför 17 dec 1717 båda Oluf Perssons döttrar madame *Britta Eekmarck* (uppenbarligen redan då gift med den senare borgmästaren och kommerserådet *Jacob Sahlgren*) och mamsell Caisa (Catharina) Eekmarck fick plats där i stolrum ett. Brigitta Eekmarck blev själv som änka en lika framgångsrik handlande som Cecilia Krakow och sockerbruksägare i kompanjonskap med svågern Nicolaus Sahlgren. Hon lät bygga en av Göteborgs juveler, huset på Norra Hamngatan öster om Ostindiska Huset. Systemen *Catharina Eekmarck* (död 21 febr 1775), gifte sig 1) 1723 med handlanden, senare kommissarie *Jöns Holst*, död omkr. 1750, i hans andra gifte och 2) med landshövdingen över Göteborgs och Bohus län generalen och friherren *Johan Fredrik von Kaulbars*.

Christina Stillman skänkte 1737 1000 daler smt till en läktare i Gustavi kyrka på villkor, att hennes döttrar Birgitta och Catharina för sig, barn och efterkommande skulle få äga "den främsta stolen på vänstra handen om gången A". Christina Stillman var död i febr 1746, efterlämnade enligt bouppteckning 21 aug 1747 en förmögenhet av 40,317 daler 25 öre smt, däribland hus och gård vid Östra Hamnen med tapeter, som för 5000 daler övertogs av mågen kommissarie Jöns Holst, som dessutom ägde fastighet på Cecilia Krakows gamla tomt, nuvarande börs-tomten 6.32 (7.25), senare kallad Kaulbarska tomten.

Litteraturförteckning:

Fröding, Hugo: Berättelser ur Göteborgs äldsta historia sid 250-57. Wald. Zachrissons förlag, Göteborg 1908.

Almqvist, Helge: Göteborgs Historia, Grundläggningen och de första hundra åren Del I. Göteborgs Litografiska AB, Göteborg 1929.

Ekroth, Kurt: Skansen Westgötha Leijon, Nordiska Boktryckeriet, Göteborg 1977.

Berg, Wilhelm: Genealogiska anteckningar om Göteborgssläkter. Stor maskinskriven upplaga i två serier och ca fjorton volymer, Göteborgs Landsarkiv.

"Hundert Jahr Chronik der Deutschen Christinen-Gemeinde" (utgiven av *Herman Kiesow*, Centraltryckeriet O Ericsson, Göteborg 1942). Tiden 1623-1678 författad av *Johan Christoff Knebel*.

Svenska Släktkalendern - en (så gott som) årligen utgiven fortsättningsserie på "Örnberg", d.v.s. Svensk Släkt-Kalender och Svenska Ättartal, vars första del utkom i Stockholm 1884 och sista och fjortonde 1908. Register till dessa fjorton delar har utgivits av Landsarkivet i Göteborg. (Andra upplagan tryckt Lerum 1976). Sakerligen Sveriges största samlade släktförteckning.

Hallberg, Bertel: Vänersborgs Kyrkas Död och Begravningsbok 1690-1700. Linköping 1925.

Falkenberg, Henrik, landshövding i Älvsborgs län: Brev till Kammarkollegium 19 juni 1674 med redogörelse för den statsunderstödda byggnadsverksamheten med anledning av de båda storbränderna i Göteborg 1669. (Opublicerad).

Dymling, Stig: Förteckning över bryggare och bryggerier i Göteborg före 1810, bilaga till Bryggerinäringen i Göteborg, del 1. Göteborg 1961, Oscar Larssons Boktryckeri.

TOMTBETECKNINGARNA

Jag har ombetts att kortfattat redogöra för mina tomtbeteckningar typ 3.24, 5.46, 5.51 etc.

Efter att tidigare på 1600-talet ha använt två andra rotesystem för staden innanför vallarna (28-rotars systemet 1637-57 och 16-rotars systemet därefter t.o.m. 1670) övergick man till ett varaktigt 10-rotarssystem från 1671. För att reda ut hur dessa tre rotesystem förhöll sig inbördes har jag studerat bouppteckningar och uppbud för att klargöra var äldre invånare, som levde efter 1671, tidigare hade bott.

Efter 1671 numrerades rotarna från söder till norr: Första roten var Vallgatans rote, andra Kungsgatans, tredje Kyrkogatans etc. Femte roten omfattade båda sidor av Stora Hamnen (d.v.s. nuvarande Södra och Norra Hamngatorna).

Inom rotarna numrerade man tomterna från öster till väster: Andra roten nummer ett låg på Kungsgatans södra sida närmast vällen, sedan fortsatte man på samma sida till man kom till första tvärgata, då Östra Hamnen, gick söderut till Vallgatan, gick (här över bron) till västra sidan, där man vände norrut tillbaka till Kungsgatan, fortsatte västerut etc. till man kom till Kungsgatans längst i väster belägna tomt, vände där och numrerade tomterna mot öster utan sidoavstick till tvärgatorna. Högsta numret kom alltså att ligga längst i öster mitt emot det lägsta på andra sidan gatan.

Rote tio var Kvarnbergstomterna. Gatunummer av modern typ är en senare uppfinning liksom kvartersnamnen.

Min son Östen, som brukar systematisera och strukturera innehållet i min dator, hävdade att det enklaste sättet vid datorskivning var att t.ex. skriva första roten, tomt nummer 28, som 1.28 och det har visat sig vara ett utomordentligt sätt att snabbt finna tomterna i datorn, som själv ordnar upp dem i nummerföljd. 3.24 är alltså tredje roten (d.v.s. Kyrkogatan) tomtnummer 24 som den återfinns på 1790 års karta, den första riktiga tomtkartan.

Tomtnumren i Krakow-artikeln:

1.33 Sydvästra hörnet av Vallgatan och Västra Hamnen (nuv. Biskopshuset vid V. Hamngatan).

4.19 Sydöstra hörnet av Holländaregatan (nuv. Drottninggatan) och Östra Hamnen (nuv. NK-huset vid Ö. Hamngatan).

5.39 Södra Stora Hamnegatan (nuv. S. Hamngatan), näst sista tomten före Västra Hamnen (nuv. Chalmers-huset).

5.41 Nordöstra hörnet av Holländaregatan och Västra Hamnen (nuv. Antikhallarna).

5.62 (el. 6.16) Östra hörnet av Östra Hamnen och Norra Stora Hamnegatan (nuv. Thulehuset).

6.32 och 7.25 Börstomten

9.20 Kronhusgatans nordvästra hörn med Östra Hamnen (nuv. Ö. Hamngatan).

Olga Dahl

Den som ytterligare vill fördjupa sig i ovanstående ämne kan läsa Olga Dahls artikel "Det äldsta Göteborgs roteindelning" i Släktforskarförbundets årsbok 1989 STADSBOR I GÅNGNA TIDER. (Finns i VSGF:s bibliotek).

Red.

LANDET RUNT ur olika medlemsblad.

Fortsättning på Elisabeth Ahldin Dahls kortfattade redogörelse för läsvärda och intressanta artiklar ur medlemsblad för släktforskarföreningar både i Sverige och övriga Norden. Medlemsbladen finns tillgängliga på VSGF:s bibliotek, Erik Dahlbergsg 36 B, 411 26 Göteborg.

Alingsås Släktforskar - medlemsblad.

Nr 2/99. Som följd av den tyska ockupationen av Norge föddes ca 10.000 krigsbarn med norsk mor och tysk far. För många av dessa blev det senare väsentligt att finna uppgifter om sina fäder. Med titeln 'Jag minns . . . "Tyskeunge" söker sina rötter' berättar Turid Edén (adopterad) om sitt sökande efter sina biologiska föräldrar. - Kommentarer av Tor Cullberg i 'Den tyska ockupationen av Norge och dess konsekvenser när det gäller personhistorisk forskning'. - 'Några funderingar omkring valloner' är en fyllig allmän beskrivning av invandran och deras levnadsvillkor i det nya hemlandet av Thor Sjöberg.

ALIR. Forskarför. Alir. Söderhamn m omnejd.

Nr 1/99. Sigvard Bodin skriver om 'Johan Nordell - kyrkbyggare från Norrala'. - I artikeln 'Bonde i Vansäter by i Söderala sochn stamfader för Varg-Flock' berättar Ulla Eriksson bl a om Olof Johan Broman (1676-1750) och hans storslagna livsverk "Glysisvallur".

Sällskapet Ane Finnveden - medlemsblad.

Nr 82/jan 99. 'Afliden av dragsjuka', de hemska följderna av mjöldrugesmittad råg i kosten beskrivs av signaturen P-O O. Hämtat ur Vi Smälningar Nr 20 1978.

Nr 83/mars 99. Mera om mänsklighetens gissel i artikeln 'Pest, kolera och andra farsoter', sjukdomar som dödat fler människor än alla världens krig tillsammans.

ANGELÄGET. Sveriges Släktforskarförbund.

Nr 1/99. Resultatet av biblioteksenkäten 1998, Mats Billgren ger en heltäckande sammanställ-

ning av avgifterna för fjärrlån av mikrokort och böcker (porto) samt via biblioteken antal utlånade mikrokortsvolymer från SVAR.

AnKnytningen. Nyköping-Oxelösunds Släktförening.

Nr 1/99. Lars Ericsons 'Sörmländsk soldatforskning i Krigsarkivet' - är en utmärkt information om tillgängligt källmaterial i Krigsarkivet. - Ulf Berggren skriver om 'Kändisanor från Sörmland -del 2' med bl a Bibi Anderssons och John Harrysons anor. - Christel Eriksson fortsätter serien 'Sett på Internet' och redogör denna gång för den intressanta artikeln 'Att forska i judiska släkter' av Carl Henrik Carlsson i "Rötter".

Nr 2/99. Del 3 av Ulf Berggrens 'Kändisanor från Sörmland' med uppgifter främst om Göran Perssons anor. - Christel Eriksson tipsar i 'Sett på Internet 2/99' om ett flertal intressanta hemsidor.

AnRopet. StorStockholms Gen. Förening.

Nr 1/99. Vera Pettersson skriver under titeln 'Häxprocessen 1671 i Rättvik' om sin anmoder Håll Ingal Andersdotter i Tammeråsen.

AROSIANA. Västerås släktforskarclubb.

Våren 1999. Gunnar Lignell berättar om ett säregnet medicinalfall: 'Flickan från Skultuna som nös flugor'.

Borås Släktblad. Borås släktforskarförening.

Nr 38/ febr 99. "Det var våra torpare som lade grunden till vår välfärd" framhöll Kalle Bäck, docent i historia, i sitt föredrag 'Torp och torpare', som här refereras av Sven Hansson.

DISKETTEN. Medlemsblad för DIS-VÄST.

Nr 1/99. 'Carl Wilhelm Mobergs berättelse om sin barndom och uppväxt, del 1, 1880-1890' är en medryckande ungdomsskildring av fiskar- och sjömansliv på västkusten.

Nr 2/99. 'Carl Wilhelm Mobergs berättelse del 2, 1891-1903' skildrar tiden till sjöss och i Göteborg efter det han gått i land och gift sig. - Tore Nilsson berättar detaljrikt om soldatliv under Napoleon-tiden under titeln 'Andreas Hag - Ett märkligt soldatöde i Norra Kind'.

GENEALOGICA BETULIENSIS. Björklinge-bygdens släktforskarförening.

Nr 29/jan 99. 'Hemma hos Anders Andersson', Erik Falk förflyttar sig till år 1737 (!) och ger oss ett färgstarkt hemma-hos-reportage hos sin förfader i Vendel. - Vad är en Megalomytoman? Svar fås i Lars E A Nilssons bidrag 'Storhetsvansinnig? Vem? Jag?' - Bengt Hesselgren har sammanställt ett artikelregister för tidningens nr 1-28.

GESTRICIA. Gästriklands Gen. Förening.

Nr 1/99. Del III av följetongen 'Urmakare Erik Westlins dagbok'. - 'Rättsfall i Gävle 1796 del I', som handlar om pigan Anna Brita Norlings be- drägeri- och förfalsklingsbrott, har hämtats ur Gefleborgs Läns Weckoblad.

GF-Aktuellt. Genealogiska föreningen.

Mars/99. Register över innehållet i SLÄKT OCH HÄVD 1994-1995 - Förteckning över nyförvärv till GF:s samlingar nov 1998-jan 1999.

April/99. Information om 'Stamböcker' - en föregångare till autografblock och poesialbum. - Nyförvärv jan 1999-mars 1999.

HALLANDSFARARES INFORMATION. Hallands Genealogiska För.

Nr 43/mars 99. Tema i detta nr är 'Halländska socknar' och 'Snapphanar i Halland', det sistnämnda är titeln på Ivar Larssons artikel om enskilda människooöden (material ur domböcker).

Om 'Snapphanar och Friskyttar' berättar även Uno Rönndahl som i mer än 40 år forskat om vår historia i Skåne, Halland och Blekinge. Hans känslomässiga engagemang i den dåtida befolkningens hårda livsvillkor kan man även ta del av i hans tre böcker om Skåneland. - Britt Hagman informerar om gravstensinventeringen i Hallands län. - Serien Halländska socknar börjar här med Harplinge om vilken Ragnhild Bohlet och Klas-Göran Stehn skriver kunnigt och lämnar intressanta uppgifter.

Husförhörnytt. Skaraborgs Släktf. förbund

Nr 1/99. Hur hittar man försunna sjömän? är en intressant artikel av Margareta Gustafsson i Anbudet, Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening, här citerad av Gunnar Landström.

Nr 2/99. 'Behandling av sinnessjukdom' ur Kåkindis härads dombok, avskriven av Nils Grenabo och insänd av Tage Westergren, är en makaber berättelse om en kvacksalverska och hennes arma offer så sent som på 1850-talet.

KGF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening.

Nr 64/mars 99. Owe Wennerholm skriver utförligt om 'Kammarrättsrådet Lång och hans fader- nesläkt i Småland' med tillhörande 'Släkttavla över Lång från Slätthög socken'.

MARK-RÖTTER. Marks Härads Släktf. för.

Nr 1/99. 'Så kristnades Mark' är en fyllig redogörelse av Anders Brogren för kristendomens historia i Mark från början vid övergången från hedna- tiden till senare tiders väckelserörelser. Han ger oss även en kort historik av Istorps kyrka.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening.

Nr 1/99. Datanytt - i samband med uppgiften om föreningens nya hemsida lämnas information om flera andra hemsidor av intresse för släktforskaren. - 'Julklappspåsen, karamellfabriken och burken' kallar Barbro Anderson sin artikel om Hirschfeldts karamellfabrik m fl Sundsvalls-

episoder från 1900-talets första decennium.
Nr 2/99. "Ålsklig filmstjärna trädde i brudstol", Barbro Anderson skriver ingående om Ingrid Bergmans och Petter A. Lindströms vigsel i Stöde samt om Barbro Alving (signaturen Bang) och hennes reportage från bröllopet.

PLF - medlemsblad. Person- och Lokalhistoriskt forskarcentrum Oskarshamn

April/99. I artikeln 'Gårdsforskning' redogöres för projektet 'Folket i Döderhults socken på 1600-talet', ett exempel på ett envetet grupparbete som gett ett lyckat resultat trots ofullständigt och svårhanterligt arkivmaterial. - 'När kyrkobokföringsmaterialet tryter' behandlar kyrkoböckernas begränsningar och alternativa källor. Redaktionen kommer i ett par nummer framåt att redogöra för flera källor och deras användning för personforskning.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen. För.

Nr 1/99. Två bidrag att uppmärksamma: Matts Billgrens artikel 'Forska efter levande släktingar i allmänhetens terminal' (från Släktdata 4/94) och Hans Ganstads sammanställning: 'Häradssindelning för församlingarna i Jönköpings län - med förändringar före 1950' (denna listan fortsätter i ett par nummer framåt). - 'USA made in Sweden' berättar i ord och bild vad svenska emigranter har betytt för Amerika, artikel från Expressen, textförfattare Olle Åkerlind.

SLÄKTBANDET. Eksjöbygdens släktf. för.

Nr 23/mars 99. Lars-Gunnar Sander berättar om 'Hans Månsson (Wetterdahl) - en förvirrad gammal man' (forts nästa nr) och Oscar Ekholm om smålandsryttaren och karolinen Börje Högberg från rusthållet 113 Haddås. - 'Gamla svenska mått och vikter' med angivet nuvarande värde.

SLÄKTDATA: Föreningen SLÄKTDATA.

Nr 1/99. Intressant, detaljrik artikel om 'Valloerna i Sverige' av Kjell Åberg. - 'Släktforskning

på Internet' första delen av en informativ grupp-rapport sammanställd och redigerad av Per Tegeström. - 'Soldatregistret växer vidare' skriver Björn Lippold, startare av projektet Indelta armén i Skaraborg.

SLÄKTEN. Södra Västerbottens släktforskare.

Nr 1/99. Ola Johansson ger oss några bilder ur livet på en bondgård under 1800-talet i 'Familjen i centrum'. - Ur en prestmans anteckningar har hämtats 'En måttlig mans dagliga ranson anno 1809' som räknar upp tjugoan supar och några därutöver (!).

Släktforskare i Uppland - medlemsblad.

Nr 2/99. Christina Backman berättar om 'Två konstnärer Österlund från Östervåla' som båda skildrat Uppsala. - 'Rekommenderade förkortningar' för släktforskare har hämtats ur nättidningen Rötter.

SLÄKTFORSKAREN. Helsingfors Släktf.

Nr 1/99. Håkan Simbergs här citerade faktafyllda föredrag 'Jus Patronatus och Karl XI:s kyrkliga envælde' omspannar nästan 700 år och koncentreras i huvudsak på frågan: "Hur tillsattes kyrkoherdar för församlingar i Finland?"

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund.

Nr 1/99. Ludmila Werkström berättar i 'Familjens patriark' om Niclas Olsson från Amnehärad som fick ett ovanligt livsöde i Ryssland. - 'Ett släktvapen återupplivat' är Magnus Bäckmans skildring av ett vapens gång i en ofrälse släkt under 250 år. - Berton Hansson presenterar 'Bertons system', ett enkelt och lättanvänt system för den som inte är datoriserad. - Förteckning av Mari-Anne Olsson över 'Ordinarie båtsmän vid Östergötlands Båtsmanskompani Ringarums socken på rote 163 med namn Knipa och Gåse 1675-1877'.

SLÄKTFORSKARE I UPPLAND. Föreningen Släktforskare i Uppland.

Nr 1/99. Olof Cronberg informerar om 'Reunion - ett släktprogram för Macintosh'. - Ingegerd Troedsson skildrar nyårsdagen 1900 i Hacksta kyrka i Trögds härad och redogör därefter för alla Hackstasoldater från 1693 till 1972.

SLÄKT-TRÄDET. Nordvärmlands Släktf. för.

Nr 1/99. Namn och uppgifter på flera allmogeurmakare ingår i den intressanta artikeln 'Fryksdalsurmakeriet' som Kerstin Meric har sammanställt.

SLÄTTFORSKAREN. Söderslättis Släkt & Hembygdskforskarförening.

Nr 1/99. Siv Troedsson skildrar i 'Värkning med våld - edsöresbrott' en våldsam värkning och dess straffpåföljd. - 'Folkbokföringshandlingar 1895-1991', landsarkivarien informerar om nya handlingar som inlämnats till landsarkivet i Lund.

SUKUtieto. Gen. Samfundet i Finland.

Nr 1/99. Agneta Claessons ger oss en sakkunnig redogörelse 'Omskatteköp i allmänhet och skattebrevskoncept i synnerhet samt register på mikrokort för Sverige och Finland.'

SÖDERTÄLJE-PROBANDEN. Södertälje Släktf. förening.

Nr 131/april 99. Anna-Stina Strandin Freij skriver om 'Barnmorskeutbildningens tillkomst i Sverige' och återger 'Jorde-gummornes Eed' från 1711 i sin helhet. K-E Ferner berättar om sitt sökande i domböcker från 1600-talet och ger några exempel på olika brott och dåtidens grymma kroppsstraff.

Trollhättebygdens Släktforskare.

Nr 2/99. Ett föredrag om 'Släktforskning i Norge' av Nils Hetman från Fredriksstad innehåller utförlig information för forskare med norska anor - referat av Anna-Lisa Berglund.

VÄRMLANDS ANOR. Värmlands Släktf. för.

Nr 1/99. 'Giftmorden Silbodol', Gun Albinsson Karlsson återger här några av Nordmarks häradsrätts protokoll i detta kända mål ang. ett antal barmhärtighetsmord av kyrkoherde Lindbäck i Silbodol. Många personer är nämnda i protokollen som fortätter i nästa nr.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Gen. Förening.

Nr 1/99. Namn på 'Stupade under Älvsborgs regementes fana', Vedens och Norra Kinds kompani. Uppgifterna har hämtats från 'Minnestavla öfver krigsmän vid Kungl. Älvsborgs regemente fallna i krig för Sveriges ära och väl'. Taylorna trycktes 1913. Fyra kompanier publicerades 1998 i Västgöttagenealogen och ytterligare två kommer i ett senare nr.

Våra rötter - vår historia. Hembygds och Släktforskare Nolaskogs.

Nr 61/99. Signaturen Eh refererar Tom Juslins föredrag om släktforskning i Finland. - Medlemsförteckning.

ÅDALINGEN. Ådalens Släktforskarför.

Nr 1/99. Henry Norlin: 'Finland i Ramsele'. Information om finländska kyrkoarkiv hos SVAR.

ÖGF-Lövet. Östgöta Gen. Förening.

Nr 56/ febr 99. Länsantikvarie Börje Hjort från Östergötlands läns Föreningsarkiv informerar om 'ÖLFA - en resurs i släktforskningen'. - Göran Johanssons intressanta artikel handlar om 'Smålandsprästen Andreas Johannis Sæbyensis stambok'. Sæbyensis (1586-1653) var kyrkoherde i Lofta socken i Kalmar län och boken innehåller ca femtio autografier, flertalet skrivna av män ur den svenska högadeln under åren 1617-1620. Alla förekommande personer uppräknas jämte enkla biografier. - Mats Brusman redogör för Börrums båtsmän på rote 176 under 200 år.

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning
retur med nya adressen till:

VÄSTANBLADET

Erik Dahlbergsgatan 36
411 26 Göteborg

B FÖRENINGSG-
BREV

Sverige

Porto betalt

Släktforskarförbundet i Göteborg har flyttat till större lokaler !

Ny adress: Tredje Långgatan 39, 2 tr., 413 27 Göteborg

Telefon som tidigare 031 - 42 33 11, fax 031 - 42 65 76

☛ Nästa nummer av Västanbladet har manusstopp den 1 okt. 1999 ☛

Tveka inte ! Såväl korta som längre manus och forskningsresultat mottages för publicering. Gärna även små anekdoter o.d. Låt oss också få ta del av Dina synpunkter.

V S G F :s

BIBLIOTEK och EXPEDITION

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
har under hösten öppet 9/9 - 9/12 1999.

tisdagar kl 10.00 - 12.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)
samt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan
Dessutom har Sybil Winell, tel. 16 05 95, erbjudit sig att öppna
biblioteket för besök efter telefonöverenskommelse.

Tel. 031-13 12 26 www.genealogi.se/vsgf.htm Postgiro 24 23 85 - 3

Välkomna !